

Kako se je praznoval sedemdeseti god Miklošičev. Slavnemu našemu rojaku Miklošiču zasijal je 20. novembra preveseli in dan danes že tako redki sedemdeseti rojstveni dan. Slovenski narod je pokazal že v septembru, ko se je vršila slavnost njegova v ožji domovini njegovi, v Ljutomeru, v koliko čast si šteje, imeti takega sinu. Pa tudi sedaj, ko se je približal ta veseli god ter je naposled napočil, držal se je znanega izreka: narod, kateri svojih velikih mož ne časti, jih vreden ni. Ljubljansko mesto in ljutomérski trg sprejela sta ta list naše gore med svoje častne občane; 39 telegramov pa, kateri so došli iz raznih stranij zemlje slovenske in od Slovencev razkropljenih po tujih deželah, priča dovolj spoštovanje, ljubezen, udanost našega naroda za rojaka, kateri se sme ne menj po pravici imenovati „monstrum scientiarum“, nego učitelj in prijatelj njegov Kopitar.

Rano v jutru — Miklošič bere v zimskem tečaju ob 8., v poletnem pa že ob 7. uri — voščili so mu na univerzi poslušalci sreče, čilosti, zdravja in mnogih let, da bi še dolgo mogel delati v prid slovanskim narodom in poučevati ukaželjne njih sinove, došle na Dunaj iz vseh stranij široširnega Slovanstva. Žalibog se je bati, da strogi zakon, po katerem mora vseučiliški profesor s sedemdesetim letom odstopiti od svoje stolice, oropa morda dunajsko univerzo v kratkem času najizvrstnejše moči, najboljšega učitelja! In čudne li usode! Ravno Miklošič je bil l. 1868. v gosposki zbornici referent tega zakona, ob jednom pa tudi o zakonu o uredbi plač vseučiliškim profesorjem. Miklošič se je protivil prvemu zakonu, ali vlada je rekla: ako se prvi zakon ne sprejme, propade drugi. Zastran te neljube alternative je podpiral Miklošič tudi prvi zakon, ker ni hotel škodovati svojim vrstnikom. In lastna šiba bo zadela zdaj njega samega, ako se stvari kakor si bodi drugače ne zasucejo.

Vse jutro so dohajale jubilarju neštevilne čestitke: pisma, telegrami, adrese, odlikovanja. Odlično mesto med adresami zavzema adresa vseučilišča v B o n n u, podpisana od 25 profesorjev filozofske fakultete. Med drugimi častnimi besedami se bere: „posrečilo se Vam je, vspeti se v prvo vrsto preiskovalcev na jezikoslovnem polju in dokler bosta živeli imeni ustanoviteljev germanskega in romanskega jezikoslovja, vedno se bode Vaše ime kot tretje imevalo.“

Adresa jugoslovanske akademije slove: „Visoko poštovani gospodine! Ker se sav učeni svet raduje, što Vam je božja providnost dovolila na korist znanosti doživjeti sedamdesetu godinu svoga vele zaslužnoga života: ne može ni ova akademija, koja se ponosi, što Vas od postanka svoga svojim zove, a da se obćoj radosti učenoga, na pose pako slovjenskoga sveta nepri-druži iskreno i zanosno. Podpunim zadovoljstvom možete se obazrieti na svoje 40godišnje učeno djelovanje na polju slovjenskoga jezikoslovja, koje ste svojim neumornim i neprekinutim trudom do one visine podigli, na kojoj se sada znanosti na uhar a Slovjenstvu na čast nalazi. Uz ovu radost očituje i akademija i tu želju, da Vas svemogući još više godina zdrava i krepka znanosti uzdrži, pak da i ovoj akademiji ne ukратite ni u buduće one privrženosti, koju ste joj svakom prigodom do sada izkazivali. U Zagrebu 11. studenoga 1883. Jugoslov. akad. zn. i umjetnosti. Dr. Rački, dr. Šulek, dr. Matković.“

Tudi varšavska univerza je poslala jako lepo adresno. Peterburška akademija je naznanila s telegramom, da se je odposlala po pošti slavljencu adresa, kjer so podpisani vsi njeni člani. V adresi rumunske akademije znanosti nahajamo ta stavek: „Vaša dela o primerjajočem jezikoslovju so Vam že davno zagotovila hvaležnost Rumunov“.

Za častnega člana so izvolile Miklošiča univerza peterburška in ‚novorozijska‘ v Odesi, pa filozofijska fakulteta v Moskvi; to se je oznánilo slavljencu s telegrami. Tudi župan ljubljanski in ljutomérski sta mu s telegramoma poročila izvolitev za častnega občana.

Došli so dalje častilni telegrami od bolgarskega literarnega društva v Sófiji, univerze v Harkovu in brez števila drugih. Minister Piročanac je telegrafoval, da je kralj Milan poklonil jubilarju red sv. Save I. vrste; ruski poslanec Lobanov pa je pisal, da je car Aleksander III. odlikoval Miklošiča s carskim ruskim redom Stanislavljim II. vrste avec plaque.

Med pismi bi posebno bilo omenjati lista, ki ga je pisal zagrebški profesor Vojnović, v katerem spomina Miklošiča na tisti čas, ko mu je bilo dano, družiti se s slavljencem in Vukom Karadžićem. Podpisal se je doktor Vojnović: „profesor na sveučilištu in hrvatski zastupnik“. Profesor Janko Pajk iz Brna je poslal latinsko odo.

Ob dveh popoldne se je prijavila jubilarju deputacija dunajske univerze. V njej so bili naslednji profesorji učenjaki: Arneth, Brücke, Siegel, Fleischl, Exner, Demelius, Pfaff, Lorenz, Büdinger, Hartel, Gomperz, Lieben, Barth, Weiss, Maassen, Mussafia, Bühler, Heinzel, Brentano, Schmidt, Zchokke. Deputacija je izročila Miklošiču veliko zlato medaljo z njegovo podobo in latinsko adresno, katera slove:

„Francisco equiti de Miklosich, viro integritate animi constantiaque non minus quam doctrina famaue conspicuo, Slavicae gramaticae conditori, qui studiis suis linguarum indogermanicarum origines ac fontes explanavit, linguarum Romanensium atque in primis Daciae historiam sagacissime explicavit, Zingarorum per Asiam et Europam vagantium itinera ac facta enarravit, res imperii Byzantini amplissimo monumentorum thesauro congesto illustravit, Universitatis Vindobonensis, in qua per septem lustra professoris publici munere egregie functus est, et totius Austriae lumini ac decori die XX. mensis novembris, quo die ante hos annos septuaginta in lucem est editus, a. MDCCCLXXXIII. hunc nummum aureum effigie eius ornatum dedicaverunt venerabundi, quorum sequuntur nomina“.

Nató pridejo imena vseh onih, ki so mu poklonili medaljo. Ker imena govore bolje, nego piše moje okorno pero, hočem jih nekaj postaviti le sem, ker iz njih razvidijo slovenski bralci, kako spoštujejo in čislajo Miklošiča po svetu zunaj domovine njegove. Nate jih nekoliko:

Aleksander princ Oldenburški, Archangeljskij, Arneth, Ascoli, baron Bach, Bauernfeld, Belrupt, Benndorf, bar. Bezécny, Billroth, O. Boethlingk, N. Boglić, Bonitz, M. Bošković, Roman Brandt, Budmani, Brücke, Büdinger, Bulić, Byčkov, Castrapelli, Conrad Eybesfeld, Curtius, E. Czerkawski, bar. Czoernig, M. Drinov, B. Dudík, Düntzer, Eitelberger, bar. Engerth, bar. Felder, Ficker, Fiedler, Fortunatov, Gustav Freytag, J. Gebauer, L. Geitler, A. Gindely, H. Grimm, J. Grot,

J. Hann, Hartel, Hasdeū, Heinzl, Hirschfeld, Hübschmann, bar. Hye, V. Jagić, U. Jarnik, Jedlička, H. Jireček, J. Jolly, M. Iskrzycki, Th. Istomin, Jurgiewicz, G. Kałužniacki, Karl, bar. Kaulbars, Kirchhoff, Kirilowicz, Kirpičnikov, Kolisko, D. A. Korsakov, Kočubinskij, Kruszewski, Kulakovskij, E. Kunik, V. Lamanskij, Lavrovskij, Legér, Leontovič, Leskien, Ljubič, Lorenz, Majorescu, J. Majer (Poljak), Malecki, Manglovič, E. Martin, Malinowski, Matković, Mommsen, Nauck, Nekrasov, Ogonowski, Ossokin, Patočka, St. Pawlicki, F. Petračić, R. Pilar, škof dr. J. Zl. Pogačar, Popov, Potebnjá, Pypin, Rački, Ranke, Rostafinski, Rozanov, Rožanovskij, Smirnov, Smičiklas, Strossmajer, filološko društvo v Budimpešti, Suk, Šulek, Tkalčić, M. Valjavec, A. Veber, Vasiljevskij, Wattenbach, Veselovskij, knjaz Vjazemskij, Grof Wilczek, Windisch, Viskovatov, A. Weber, E. Zahradnik, Zupitza, Stenzel in drugi.

Profesor Schenkl je imel lep nagovor, v katerem je poudarjal zasluge Miklošičeve na jezikoslovnem polji in na vseučilišči. Miklošič je odgovoril prav pohlevno ter se zahvalil za presrečno pripoznanje njegovih „malih“ zaslug.

Posebno veliko veselja je naredila slavljenca akademija, katero je zvečer napravila slovanska mladina na Dunaji v dvoranah tako zvane „Gartenbaugesellschaft“. Zbralo se je bilo nad 800 ljudi, po največ se vé da iz dijaških krogov. Bila so tu zastopana društva „Slovenija“, „Sič“, „Akademický spolek“, „Zora“, „Ognisko“, „Tatran“, „Bukovina“, novo „Društvo slavistov“ in Bolgari. Da niso prišli Hrvatje, je res žalostno; pa zadostuje nam, da odličnjaki hrvatski: Rački, Šulek, Matković, Ljubič, Smičiklas, Strossmajer, Veber in mnogo mnogo drugih, niso enakih mislij, kakor mlečnozobi šoviniisti, katerim je vir vse znanosti jedino le sušáška „Sloboda“. Z univerze sta došla samo dva profesorja: dvorna svetovalca Eitelberger in Zimmermann! Sicer je bilo videti še mnogo odličnih gospodov in gospá, imenujem le poslanca Gniewosza in Kowalskega, srbskega pesnika Zmaja-Jovanovića, profesorja Stritarja, Šumana, višje sodnije svetovalca Rybičko, in mnogo drugih. Ko je stopil v dvorano Miklošič, klicalo se mu je od vseh strani živahno: slava in živio; slavljenec je bil od tega navdušenega sprejema kar iznenadejan in ginen. Prične se akademija. Slavnostna kantata, kompozicija prerano umrlega Förchtgott-Tovačovskega, dopadla je izborna in do srca so sezale nam besede njene:

Velmoži šlechtnému,
v němž slávská proudí krev,
vlastenci horlivému,
ať mocně zní náš zpěv!

Pelo jo je slovansko pevsko društvo pod vodstvom znanega profesorja na konservatoriji, g. Buchte. Za tem so se pričela poklanjati jubilarju razne deputacije in društva.

Poljak dr. Jan Leciejewski, predsednik slavnostnega odbora, nagovori v slovenskem jeziku slavljenca ter poudarja njegove zasluge za staroslovenski jezik in slovansko slovstvo sploh. Seme, katero sta usejala blagovestnika Ciril in Metodij na slovstvenem polji ter je po kratkem rastenji malo da ne zamrlo, začelo je po trutih in delih blagovestnika Miklošiča z nova kliti in kazati svoje lepoto. Govornik izroči jubilarju v znamenje ljubezni in spoštovanja do ljubljene profesorja in učenjaka-velikana lep, 132 fotografij obsezajoč album in

krasen srebern lovorvenec, katera mu poklanja vseučiliška mladež slovanska na Dunaji.

Album, krasno vezan in občudovan od vsega občinstva, ima na prvem listu prelepo podobo slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metodija. Slikal je ta list na pergament mlad Čeh Kovačovič z akademije obrazovnih umetnostij. Tam nahajamo tudi dedikacijo v slovenskem jeziku, ki slôve tako-le: „Prvaku naše znanosti in najboljšemu učitelju o sedemdesetletnici v životu in o štiridesetletnici neumornega znanstvenega delovanja poklonili 20. novembra slavisti in hvaležni učenci.“ Spodaj se nahaja votivna tablica z napisom: „I svête v tème svétitě se, i tuma jego ne objětě.“ (Jan. I. 5.)

Za tem pridejo na vrsto fotografije raznih slavistov in mnogih bivših in sedanjih učencev Miklošičevih. Ker tudi tukaj imena najbolj glasno govore, kako je naš rojak pri slovanskih bratih in svojih rojakih spoštovan, podajmo vsaj nekoliko teh imen. V albumu nahajamo: vseučiliške profesorje Jagića iz Peterburga, Nehringa iz Vratislave, J. Gebauerja iz Prage, Kreka iz Gradca, L. Malinowskega iz Krakova, J. Baudouina de Courtenay iz Kazánja, E. Kalužniackega iz Črnovec, A. Budiloviča iz Varšave, R. Brandta iz Moskve, Dragomanova, Smirnova iz Varšave, J. Boškoviča iz Belega Grada. Dalje so priposlali svoje fotografije naslednji učenjaki, profesorji, direktorji in čestitelji: Sime Ljubić, Matija Valjavec, A. Matzenauer, L. Wagner, profesor v Presburgu (ki je za Miklošičevo sedemdesetletnico izdal tudi posebno knjižico „Miklosich und die magyarische Sprachforschung“, v kateri razlaga, kolikih zaslug si je pridobil Miklošič s svojo razpravo „Die slavischen Elemente im Magyarischen“, izšle l. 1871.), J. Šuman, L. Hrovat, dr. Fr. Celestin, A. vitez Klodič-Sabladoski, P. Končnik, J. Marn, M. Pleteršnik, A. Einspieler, dr. Jarnej Zupanec, vladni svetnik dr. Alojz Valenta, J. Žakelj, Fr. Levec, M. Vodušek, T. Zupan, V. Župančič, A. Raič, K. Glaser, M. Žolgar, M. Valenčak, dr. J. Sket, dr. Jožef Pajek, Jak. Žnidaršič, Janko Pajk, J. Scheinigg, dr. P. Turner, dr. F. Simonič, D. Nemanič, dr. J. Purgaj, Kleinmayr, Koprivšek, Brežnik, Čuček, dr. Firbas, Zelenik, Fr. Globočnik, A. Kaspret, Fr. Orožen, J. Hubad, A. Laharnar, A. Bartel, Kragelj, Jak. Hafner, Tanšek, Podgornik, dr. Poznik, Trtnik, Novak, Tavčar, Mazek, Bošnjak, Vidmar, Koščal, Ivanović, Castrapelli, L. Zore, St. Kučak, Vuletić, dr. V. Pulišić, Senc, dr. Vidrič, J. Živanović, A. Sandić, N. Petrović, Lukačević, Grubković, Semenović, A. Prečan, G. Kupčanko, Petrušević, Želechivskij, O. Lepkij, Dêdickij, Dubravskij, Lučakovskij, Pjurko, Rymarkiewicz, dr. Leciejewski, Kulda, Fr. Bartoš, K. J. Jireček, Vymazal, Halabala, Prusik, A. Fleischmann, J. Woldřich, Stovíček, E. V. Černy, Tkač, Hošek, dr. Masařik, Fejta, Štourač, Branžovsky, Barvič, Brzobohaty, Sklenář, Hlaváček, in še 20 sedanjih poslušalcev slavljencev.

Sreberni lovorvenec ima na blazinici napis v slovenskem jeziku: „Dvornemu svetniku gospodu profesorju dr. Franju vitezu Miklošiču“, na srebernih trakovih pa: „Velikanu znanosti slovanskih jezikov in pospešitelju slovanske vzajemnosti v spomin dne 20. novembra hvaležna slovanska mladež“. Na listih se nahajajo imena društev, ki so ta venec poklonila, in sicer: „Verein der Slavisten“, „Slovenija“, „Akademický spolek“, „Ognisko“, „Bukóvina“, „Tatran“, „Sič“, „Zora“.

Po Leciejewskem stopi pred jubilarja profesor Wachnianin iz Lvova, kateri mu po daljšem govoru izroči addresso profesorskega zbora rusinske gimnazije, ruskih bogoslovcev, in akad. bratstva v Lvovu. Vse te addresso so prelepo izdelane in ornamentika v njih je eminentno narodna maloruska. Profesor Wachnianin je v svojem govoru slavil Miklošiča, ker je maloruskemu jeziku odločil samostojno mesto ter ga ni smatral kot ruski dijalekt. „Jaz govorim tukaj v imenu 20 milijonov Malorusov. Jezik naš je prognan iz palač in krogov meščanskih. Ti, Miklošič, branil si ta jezik z orožjem resnice. Sprejmi, ti zora pred vzhodom slovanskega solnca, te pohlevne, ali z vsem srcem poklonjene darí, in ne zabi nas, kakor tudi mi tebe nikdar ne bomo pozabili.“

Za Wachnianinom izročil je stud. jur. D u d y k e v i č addresso ruskega „akademičeskago kružka“ v Lvovu in addresso „istoriko-filologičeskago instituta knjazja Bezborodka v Něžině“. V tej so podpisani med drugimi naslednji bolj znani učenjaki ruski: Foht, Ždanov, Roman Brandt, M. Berežkov, M. Sokolov. Ob enem se v njej naznanja, da izide v kratkem v učenih zapiskih imenovanega instituta ruski prevod III. dela „primerjajoče slovnice“ Miklošičeve.

V imenu srbske Matice v Novem Sadu je čestital jubilarju znani pesnik Z m a j - J o v a n o v i ć.

Tudi slovensko akademično društvo s predsednikom gospodom M u r k o m je stopilo s prekrasno addresso pred jubilarja. G. Murko je bil sploh duša odboru, kateri je slavnost pripravljal; ako bi njega ne bilo, ne vé m, ali bi sploh bilo mogoče Miklošiča na Dunaji proslaviti; s svojo neumorno delavnostjo in spodbujo je dosegel vendar svoj namen v najlepši méri ter si tako zaslužil hvalo in spoštovanje vsega slovenskega naroda. — Addressa „Slovenije“ nam kaže Minervo, boginjo znanosti z njenimi emblemí, v grbu trobojnico slovensko, v srednjem polji z napisom „Slovenija“, v belem „1848“, katerega leta je bil Miklošič predsednik društvu jednakega imena, v modrem polji pa „1869—1883“, leta društvenega obstoja sedanje „Slovenije“. Okrog se ovijajo trakovi z znanim Stritarjevím voščí lom Bleiweisu:

Sedemdeset	Malo mirú,
Mnogo je let;	Dosti sadú;
Mnogo življenja,	Zarja večerna,
Mnogo trpljenja;	Slava nezmérna!

V adresi sami naznanja odbor „Slovenije“, da je 14. nov. 1883 l. slavljenca sprejel med častne svoje člane. Murko je v svojem govoru med drugim rekel: „Z brezprimerno marljivostjo in mnogoletnim trudom neumornega znanstvenega delovanja poslavlili ste Vi naše ime, naš jezik. Zategadelj je Vaša sedemdesetletnica velik praznik posebno Slovencem.“

Tudi akademično društvo „Sič“, čegar deputacija se je za „Slovenijino“ poklonila jubilarju, izročila mu je lepo addresso, v kateri se mu naznanja, da ga je „Sič“ sprejela med častne članeve.

Naposled izroči g. Leciejewski v imenu poznanjskih Poljakov Miklošiču addresso „Słowiańskiego literackiego towarzystwa w Wrocławiu“.

Slavljenec je poslušal vse govore, kateri so se govorili v različnih slovanskih jezikih in so bili predolgi — vsaj nekateri —, stojé in je bil ves ginén,

videti tako srčno udanost in veliko spoštovanje. Vsakemu govorniku se je zahvalil posebe in mu pedal roko.

Po teh poklonih se je vršila akademija po redu do konca. Vse, kar se je tu pelo ali igralo, dopadalo je neizmerno. Pa kako se je tudi pelo, kako igralo! Profesor Wachnianin iz Lvova je pel dve maloruski pesni: Mynajut dni, mynajut nočy⁴ in svojo kompozicijo „Čy takaja naša dola?“ Gospica Frieda Zwierzina igrala je na klavirji „Die Forelle“, kompozicijo Schubert-Hellerjevo. Dobila je od vseh stranij občno pohvalo in morala ponavljati svojo nalogo. Jako primerna za slavnost je bila Ipavčeva „Kdo je mar?“, tako da so nekateri dunajski žurnalisti mislili in pisali, da se je nalašč za Miklošičevo slavnost pridedjalo par kitic. Gromovito je bil pohvaljen dvorne opere pevec Broulík, ki je pel tri češke pesni in večkrat izzvan, naposled pridedjal še jedno. Z veliko spretnostjo in lahkoto je igral potem na goslih mlad Poljak St. Kochanowski M. Hauserja rapsodijo: „La Hongroise“ in Wieniawskega „Legendo“, kateri sta vsem dopali. Naposled je zapelo pevsko društvo slovansko venček narodnih pesnij. Burna pohvala je pokazala, da ohranijo Slovani tudi na tujem razum za narodno poezijo svojo.

Po akademiji je odšel slavljeneec na tihem, ker je bil očitno truden in je drugi dan že ob 8. zjutraj imel predavati na univerzi. Pod vodstvom g. Murka se prične komers, pri katerem so se vrstile razne napitnice in pesni, tako n. pr. Hej Slovani, Naprej, Kde domov mŭj, Brankovo kolo, Wstajmy bracia. Tudi na cesarja, pod čegar pokroviteljstvom in vlado je bilo Miklošiču dano dospeti tako visoko, napilo se je in pela se je stoje cesarska himna. Med posamnimi točkami je svirala Fährbachova godba. Družba je ostala vesela in živa vkupe do dveh po polnoči; vse je izšlo lepo in mirno, ako. nočemo omeniti malega prepirčka med Rusi in Malorusi, v katerem vidijo sevéda dunajski časnikarji celo vojsko.

Telegramov je došlo zvečer: 39 slovenskih, 33 maloruskih, 9 poljskih, 10 čeških, 18 ruskih, 13 bolgarskih, 9 hrvatskih, 23 srbskih. Omeniti hočemo le te: iz Lvova od univerze, iz St. Petersburga od „imp. istoričesko-filologičeskago instituta (Kedrov, Nekrásov, Sokolov), od peterburških slavistov: Anneakova Knjaževa, Krakana, Petrova, Regela, Sokolova, Syrku-a; od blagotvoritelnago občestva; iz Moskve od redakcije juridičeskago Věstnika (Muroncev, Prjevalskij); od St. vladimirske univerze v Kijevu (Rektor Rennenkampf) od vilenške „arheografičeske kommissije“ (Jak. Golovackij), od društva „Kačkovskega“ iz Lvova; od magistrata v Sófiji (kmet Suknarov), od Slavjanske besede v Sofiji, od „sofijskoje jago visočestva vojennoje učilište“ (podpolkovnik Remmlingen), od učiteljskega društva v Sištovu in tako dalje in tako dalje.

Da je slavnost res bila sijajna, to je izrekel znani profesor cerkvene umetnosti, dvorni svetovalec dr. Rud. Eitelberger von Edelberg, kateri je v četrtek po slavnosti omenil svojim poslušalcem imenitnega godú, ki ga je praznovala dunajska univerza ter ob jednem tudi slavnosti v cvetličnih dvoranah: „Bila je to lepa slavnost, vredna Miklošiča, kateri jo je tako zaslužil, kakor noben drugi.“

Matica Slovenska je te dni začela svojim družabnikom razpošiljati knjige za l. 1882. in 1883, in to tako, da tisti matičnjaki, ki so plačali letnino samo